ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 16ης Μαρτίου 1978 *

Στην υπόθεση 115/77,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας), Essen, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος Δικαστηρίου μεταξύ

Gert Laumann και Anja Laumann

και

Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz, Düsseldorf,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 79, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί της εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, M. Sørensen και G. Bosco, προέδρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart και A. O'Keeffe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 1ης Σεπτεμβρίου 1977, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Σεπτεμβρίου 1977, το LANDESSOZIALGERICHT της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, ESSEN, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ορισμένα ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 79, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73).

2 Από το φάκελο της υποθέσεως προκύπτει ότι, μετά το διαζύγιο των γονέων τους στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και μετά το νέο γάμο της μητέρας τους με βέλγο υπήκοο, οι αιτούντες της κύριας δίκης, ανήλικα τέκνα έχοντα τη γερμανική ιθαγένεια, κατοικούν σήμερα στο Βέλγιο στην κατοικία της μητέρας τους και του πατριού τους.

Οι αιτούντες της κύριας δίκης αμφισβητούν ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου την απόφαση του αρμόδιου γερμανικού φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως με την οποία τους αναγνωρίστηκε, λόγω του θανάτου του πατέρα τους, το δικαίωμα λήψεως ορφανικής συντάξεως, ενώ το δικαίωμα αυτό ανεστάλη για το λόγο ότι ο πατριός των αιτούντων λαμβάνει γι' αυτούς οικογενειακά επιδόματα βάσει του βελγικού συστήματος.

Ο αρμόδιος γερμανικός φορέας στήριξε την περί αναστολής απόφασή του στις διατάξεις του άρθρου 79, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, κατά το οποίο το δικαίωμα ορφανικών παροχών που οφείλονται δυνάμει ιδίως των διατάξεων του άρθρου 78 αναστέλλεται, «αν τα τέκνα δικαιούνται οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους λόγω ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας. Στην περίπτωση αυτή, οι ενδιαφερόμενοι θεωρούνται σαν μέλη της οικογενείας εργαζομένων».

3 Με το πρώτο ερώτημα, το εθνικό δικαστήριο ρωτά αν, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 79, παράγραφος 3, του κανονισμού, το δικαίωμα προς παροχή γερ-

μανικής συντάξεως ορφανού αναστέλλεται εξ ολοκλήρου ή μόνο κατά το μέτρο που η γερμανική ορφανική σύνταξη, προσαυξημένη κατά τα βελγικά οικογενειακά επιδόματα, υπερβαίνει το ποσό της εν λόγω συντάξεως, αυξημένο κατά τα γερμανικά επιδόματα για εξαρτώμενα τέκνα.

Με το δεύτερό του ερώτημα, το εθνικό δικαστήριο ζητεί να μάθει αν το άρθρο 79, παράγραφος 3, πρέπει να έχει την έννοια ότι τα δικαιώματα παροχών που γεννώνται βάσει των άρθρων 77 και 78, καθώς και του άρθρου 79, παράγραφος 2, του κανονισμού, αναστέλλονται, προς αποφυγή διπλών παροχών, μόνο αν τα δικαιώματα της ίδιας φύσης χορηγούνται σε άλλο κράτος μέλος.

Ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού

4 Η Επιτροπή προέβαλε θέμα δυνατότητας εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 στην προκείμενη περίπτωση, λόγω του γεγονότος ότι ούτε ο πατέρας ούτε η μητέρα ούτε ο πατριός των αιτούντων έχει διακινηθεί από ένα κράτος μέλος σε άλλο για λόγους εργασίας.

5 Όπως και ο προηγούμενος κανονισμός 3/58, ο κανονισμός 1408/71 έχει ως προσωπικό πεδίο εφαρμογής, όπως εμφαίνεται και από τον τίτλο του, όχι μόνο τους μισθωτούς εργαζομένους, αλλά και τις οικογένειές τους που μετακινούνται εντός της Κοινότητας.

Επομένως, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, το οποίο προσδιορίζει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, οι διατάξεις αυτού εφαρμόζονται στους επιζώντες των εργαζομένων οι οποίοι υπόκεινται ή έχουν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών.

Οι γενικοί όροι με τους οποίους διατυπώνονται οι διατάξεις αυτές αποδεικνύουν ότι η εφαρμογή του κανονισμού δεν περιορίζεται στους εργαζομένους ή στους επιζώντες των εργαζομένων, που έχουν απασχοληθεί σε περισσότερα του ενός κράτη ή που απασχολούνται ή έχουν απασχοληθεί σε ένα κράτος ενώ κατοικούν ή έχουν κατοικήσει σε άλλο.

Επομένως, ο κανονισμός εφαρμόζεται επίσης όταν η κατοικία σε άλλο κράτος μέλος δεν ήταν εκείνη του ίδιου του εργαζομένου, αλλά ενός των επιζώντων αυτού.

Ως προς τα υποβληθέντα ερωτήματα

6 Πρέπει να δοθεί απάντηση πρώτα στο δεύτερο ερώτημα, δεδομένου ότι σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως σ' αυτό, τα δύο σκέλη του πρώτου ερωτήματος καθίστανται χωρίς αντικείμενο.

7 Το άρθρο 78 του κανονισμού, που καλύπτει τις παροχές ορφανών, ορίζει στην παράγραφο 1 ότι ο όρος «παροχές» σημαίνει «τα οικογενειακά επιδόματα και, ανάλογα με την περίπτωση, τα συμπληρωματικά ή ειδικά επιδόματα που προβλέπονται για τα ορφανά, καθώς και τις συντάξεις ορφανών ...».

Ενώ το προαναφερθέν άρθρο, σκοπός του οποίου είναι να προσδιορίσει τη νομοθεσία κατά την οποία πρέπει να χορηγούνται οι ορφανικές παροχές, περιλαμβάνει τα οικογενειακά επιδόματα και τις συντάξεις ορφανών, οι δύο αυτοί τύποι παροχών είναι σαφώς διαφορετικής φύσεως, διαφορά που αναγνωρίζεται εξάλλου από το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, το οποίο διακρίνει ρητώς μεταξύ παροχών επιζώντων και οικογενειακών παροχών.

Αφενός, κατά το άρθρο 1, παράγραφος κ (ιι) του κανονισμού, ο όρος «οικογενειακό επίδομα» δηλώνει «την περιοδική παροχή εις χρήμα που χορηγείται αποκλειστικά ανάλογα με τον αριθμό και, ενδεχομένως, την ηλικία των μελών της οικογενείας».

Στο σύστημα του κανονισμού 1408/71, τα οικογενειακά επιδόματα γεννώνται από μια πραγματική εργασιακή σχέση (έστω και αν ο εργαζόμενος έχει παύσει να εργάζεται), άμεσος δε και αποκλειστικός δικαιούχος είναι ο ίδιος ο εργαζόμενος.

Αφετέρου, ο άμεσος και αποκλειστικός δικαιούχος της συντάξεως ορφανού είναι το ίδιο το ορφανό, η δε σύνταξη, όπως οι άλλες παροχές επιζώντων, συνιστά την προέκταση, κατά χρόνο, μιας προϋφισταμένης εργασιακής σχέσεως, η οποία έπαυσε να υπάρχει με το θάνατο του εργαζομένου.

Υπό το φως των σκέψεων αυτών πρέπει να ερμηνευτούν οι διατάξεις του άρθρο 79, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71.

8 Ορίζοντας ότι στην περίπτωση που γεννάται δικαίωμα του τέκνου προς παροχές ή οικογενειακά επιδόματα βάσει της νομοθεσίας κράτους μέλους λόγω ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας, «το δικαίωμα παροχών που οφείλονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων (του άρθρου 78) αναστέλλεται», το άρθρο 79,

παράγραφος 3, θέτει ένα κοινοτικό κανόνα κατά της σωρεύσεως παροχών, ο οποίος πρέπει να ερμηνευτεί στο πλαίσιο του συστήματος και των σκοπών του κανονισμού.

Όπως έχει ήδη εκτεθεί, οι παροχές που αναφέρει το άρθρο 78 καλύπτουν όχι μόνο τις συντάξεις ορφανών, αλλά και τα οικογενειακά επιδόματα, το δικαίωμα δε προς την τελευταία κατηγορία παροχών αποκτάται λόγω της υπάρξεως εξαρτώμενου τέκνου και απορρέει από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας.

Θα ήταν αντίθετο προς το σκοπό των κοινοτικών διατάξεων κατά της σωρεύσεως, στο πεδίο της κοινωνικής ασφαλίσεως, αν η χορήγηση μιας παροχής προς εξαρτώμενο πρόσωπο θιγόταν από παροχή καταβαλλόμενη σε άλλο εξαρτώμενο πρόσωπο.

Επομένως, το άρθρο 79, παράγραφος 3, που προβλέπει την αναστολή του «δικαιώματος παροχών που οφείλονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων(...)» του άρθρου 78 «αν τα τέκνα δικαιούνται οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων», πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι το «δικαίωμα παροχών» πρέπει να υφίσταται υπέρ ενός και του αυτού δικαιούχου.

Η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη προς όλες τις άλλες διατάξεις περί απαγορεύσεως σωρεύσεως παροχών της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως και ιδίως προς το άρθρο 12 του κανονισμού 1408/71, το οποίο αναφέρεται αποκλειστικά σε παροχές της ίδιας φύσης.

Εξάλλου, από το φάκελο της υποθέσεως προκύπτει ότι αν τα εν λόγω ορφανά είχαν παραμείνει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εξαρτώμενα από τον εκεί κατοικούντα πατριό τους, τόσο οι ορφανικές συντάξεις, αφενός, όσο και τα οικογενειακά επιδόματα, αφετέρου, θα είχαν χορηγηθεί από τους εθνικούς ασφαλιστικούς φορείς.

9 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στο δεύτερο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το δικαίωμα προς τις παροχές του άρθρου 79, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, πρέπει να αναστέλλεται, δυνάμει των διατάξεων της παραγράφου αυτής, για να εμποδίζεται ο διπλασιασμός των παροχών, μόνο κατά το μέρος που το δικαίωμα αυτό σωρεύεται με δικαιώματα παροχών της ίδιας φύσης, τα οποία γεννώνται από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας.

10 Επομένως, το πρώτο ερώτημα έχει καταστεί χωρίς αντικείμενο.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το LANDESSOZIALGERICHT Nordrheim-Westfalen με διάταξη της 1ης Σεπτεμβρίου 1977, αποφαίνεται:

Το δικαίωμα προς τις παροχές του άρθρου 79, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, πρέπει να αναστέλλεται, δυνάμει των διατάξεων της παραγράφου αυτής, για να εμποδίζεται ο διπλασιασμός των παροχών, μόνο κατά το μέρος που το δικαίωμα αυτό σωρεύεται με δικαιώματα παροχών της ίδιας φύσης, τα οποία γεννώνται από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας.

Kutscher Sørensen Bosco Mertens de Wilmars

Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Μαρτίου 1978.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher